

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 82 IR 86 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4287, PIRKIMŲ, ATLIEKAMŲ VANDENTVARKOS,
ENERGETIKOS, TRANSPORTO AR PAŠTO PASLAUGŲ SRITIES PERKANČIŲJŲ
SUBJEKTŲ, ĮSTATYMO NR. XIII-328 90 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-4288, VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 11¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4289, BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1113 9¹
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4290, VYRIAUSYBĖS
ĮSTATYMO NR. I-464 30¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4291,
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95,
101 IR 102 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 82¹, 82², 82³ IR 103¹
STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4877, VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR.
I-1491 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-327 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4878 (TAP-21-329(2) (TAIS NR. 21-20680(3))**

2021-04-20 Nr. NV-761

Vilnius

Rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslas: pateikti Seimui išvadą dėl Lietuvos Respublikos Prezidento inicijuotų viešųjų pirkimų įstatyminio reglamentavimo pataisų, taip pat dėl septynioliktosios Vyriausybės teikto įstatymų projektų paketo, susijusio su viešųjų pirkimų centralizavimu.

Esama situacija:

- Lietuvoje veikia itin daug perkančiųjų organizacijų, per metus bent po vieną viešąjį pirkimą įvykdo apie 4000 perkančiųjų organizacijų;
- perkančiosios organizacijos susiduria su kvalifikuotų viešųjų pirkimų specialistų, turinčių reikiamų įgūdžių ir kompetencijos, trūkumu;
- perkančiosios organizacijos turi plačias galimybes pirkimus vykdyti savarankiškai, nebūtinai užtikrindamos efektyviausią ir racionaliausią pirkimo būdą;
- tiekėjas, norėdamas iki pirkimo sutarties ar preliminarosios sutarties sudarymo teisme ginčyti perkančiosios organizacijos sprendimus ar veiksmus, pirmiausia turi pateikti pretenziją perkančiajai organizacijai. VPT tiesiogiai nedalyvauja sprendžiant tokio pobūdžio ginčus, todėl neturi realių galimybių operatyviai užkirsti kelią ir pašalinti galimus pažeidimus dar vykstant viešųjų pirkimų procedūroms.

Prezidento inicijuotais įstatymų pakeitimais siūloma:

- privalomai centralizuoti viešuosius pirkimus - įkurti mažiausiai 75 centrinių perkančiųjų organizacijų tinklą;
- siekiant supaprastinti ir palengvinti viešųjų pirkimų vykdymą, nuo 10 000 Eur iki 30 000 Eur padidinti ribą, iki kurios galima vykdyti neskelbiamą mažos vertės pirkimą, taip pat nuo 3 000 Eur iki 10 000 Eur didinti supaprastinto pirkimo sutarties vertės ribą, kai pirkimo sutartis gali būti sudaroma žodžiu;
- nustatyti, kad pirkimuose, kuriuose pasiūlymai vertinami pagal kainos ar sąnaudų ir kokybės santykio kriterijų, perkančioji organizacija visada turėtų taikyti socialinius ir aplinkosaugos kriterijus;
- įvesti papildomą viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo grandį - ikiteisminių skundų nagrinėjimą VPT;
- nustatyti, kad VPT direktoriaus pavaduotojai yra valstybės pareigūnai, į pareigas skiriami ir atleidžiami Prezidento VPT direktoriaus teikimu;
- nustatyti, kad viešojo pirkimo komisijoje turėtų būti bent du viešųjų pirkimų specialistai, turintys VPT išduotus pažengusio ir bazinio pirkimų specialisto pažymėjimus.

Esmė: siūloma iš esmės pritarti septynioliktosios Vyriausybės teiktam įstatymų projektų paketui ir Prezidento inicijuotiems įstatymų pakeitimams, tačiau kartu teikti pastabas ir pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo:

- siūlyti nesvarstyti septynioliktosios Vyriausybės teikto įstatymų projektų paketo, o, siekiant užtikrinti tinkamą duomenų apie centralizuotai atliekamus viešuosius pirkimus valdymą, atitinkamas nuostatas perkelti į Prezidento inicijuoto įstatymo projektą;
- įtvirtinti pareigą visoms perkančiosioms organizacijoms pirkti per VŠĮ CPO LT elektroninį katalogą, jei ten yra jų poreikius atitinkančių prekių, paslaugų ar darbų;
- nenustatyti konkretaus pirkimų centralizavimo modelio, o nustatyti 30 procentų centralizuotų viešųjų pirkimų rodiklį, taip pat įtvirtinti galimybę perkančiosioms organizacijoms sudaryti sutartis su bet kuriomis centrinėmis perkančiosiomis organizacijomis. Siekiant sudaryti geresnes sąlygas Vyriausybei, savivaldybėms, valstybės ir savivaldybės įmonėms, akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei ar savivaldybei (savivaldybėms) nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, siekti nustatyto rodiklio jų valdymo srityse ar įmonių grupėse, siūlytina nustatyti teisę minėtoms institucijoms ar įmonėms priimti privalomus sprendimus dėl centralizavimo būdo ir masto;
- siūlytina nekeisti ribos, iki kurios perkančioji organizacija gali vykdyti neskelbiamą mažos vertės pirkimą, o žodžiu sudaromų sutarčių ribą didinti iki 5 000 Eur., nes ženklus neskelbiamo mažos vertės pirkimo ir žodinių sutarčių ribos didinimas gali neigiamai paveikti smulkųjį ir vidutinį verslą bei konkurenciją ir skaidrumą vykdant viešuosius pirkimus;
- siūlytina įtvirtinti teisę Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai nustatyti perkančiosioms organizacijoms privalomus socialinius ir aplinkosaugos reikalavimus ir (ar) kriterijus, taip pat atvejus, kuomet turėtų būti vykdomi inovatyvūs pirkimai;
- Vyriausybė sistemiškai peržiūri viešųjų pirkimų sistemos veikimo efektyvumą, įskaitant ir viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimą, ir planuoja pateikti įstatymų projektus svarstyti Seimo 2021 m. rudens sesijoje. Atsižvelgiant į tai, siūlytina nesvarstyti nuostatų, susijusių su papildomos viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo grandies įtraukimu;
- atsisakyti pakeitimo dėl VPT direktoriaus pavaduotojų skyrimo, nes asmenims, einantiems šios tarnybos direktoriaus pavaduotojų pareigas, reikalingos gilios šios srities žinios bei institucinė atmintis. Taip pat labai svarbu, kad pasibaigus VPT vadovo kadencijai būtų užtikrinamas darbų tęstinumas ir efektyvumas. Be to, vienu metu pasikeitus VPT vadovybei, gali būti susiduriama su tinkamų asmenų paskyrimo problema;
- siūlytina vietoj dviejų lygių pirkimų specialistų pažymėjimų įtvirtinti vienos rūšies pažymėjimą. Ši pažymėjimą privalėtų turėti bent vienas viešojo pirkimo komisijos narys. Atsižvelgiant į tai, kad VPT bus priskirtos naujos funkcijos, susijusios su pažymėjimų išdavimu, ir siekiant užtikrinti tinkamą VPT funkcijų atlikimą, siūlytina nustatyti vėlesnį šių nuostatų įsigaliojimo terminą.

Derinimas:

- derinta su visomis ministerijomis, Lietuvos savivaldybių asociacija, Konkurencijos taryba, VPT;
- pastabų ir pasiūlymų pateikė Teisingumo, Vidaus reikalų, Aplinkos, Finansų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Konkurencijos taryba, VPT, Alytaus miesto savivaldybė, Kauno miesto savivaldybė, Lazdijų rajono savivaldybė, Vilniaus miesto savivaldybė, UAB „Ignitis grupė“. Projektas patikslintas pagal gautas pastabas, likusios pastabos, į kurias neatsižvelgta, įvertintos derinimo pažymoje;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2021 m. balandžio 7 d. išvadoje Nr. NV-658 pateikė pastabų dėl parengtojo išvados projekto;
- klausimas aptartas 2021 m. balandžio 13 d. tarpinstituciniame pasitarime, išvados projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai: Vyriausybės programos nuostatų tiesiogiai neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada: siūlytina išvados projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, kaip plačiau pristatytiną.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. 8 706 63 789, el. p. saulius.gaigalas@lr.lt